

Tíðin stýttist

MÁNAÐATALIÐ ER LONGU VÆL STYTT OG SJALVT UM DAGATALIÐ ENN TELIST HUNDRAÐUM, SO GERAST HESI HUND- RAR MINNI OG MINNI FYRI HVONN DAG, HAGAR TIL VALDYRNAR OPNA SEG OG HVÖR Í SINUM LAGI FER AT GERA SINA SAMFELAGSLIGU SKYLDU

Hvor í sinum lagi fer at gera upp við tíð, ið farin er og stýrið ið sitði hefur.

Hvussu royndist hetta seinasta valskeiðið, og hvussu royndist tað stýrið, ið hevði fyrirsæti landsins í sinum hondum?

Sjónarmiðini verða ikki øll tey somu, og metingarnar verða ivaleyst eitt sindur ójavnari; men ið óngasti ójavnari enn so at djúpt inn í samgongulið- ið merkir ein meir og minni misnøgd við sitandi stýri og avreksverk tess. Vit i andstöðuni hava kanska lyndi til, at avmynda avreks- verk sokallaða »sjálfstýrislands« stýrisins við dimm- um og dökkum lit- um; men á hesum sinni hava vit óiv- að ikki smurt við so dimmum lit- um, at teir veruliga ikki eru dimm- arí.

Tað er skjótt at gera støðuna upp og ástandað tann veruleika.

AT hetta stýrið ikki hevur hild- ið eitt einasta av sinum sjálfstýrislyftum.

AT fiskiskipaflostin nú er í stør- ri minking.

AT fólk rýmir av landinum í líka stórum tali sum undir verstu fólkaflakstíðini í 50'num.

AT sosiallógávan er komin langt í afturbond.

AT fiskimenn ikki hava fingið prívíðbót og minstuløn, ið samsvarar dyrtíðini.

AT dyrtíðin fossar verri enn á nokrum sinni áður.

AT skattalógin tekur meira frá fólki enn nakrantíð áður.

AT tollógin er viðkað at taka í stórum, har minni og einki varð tikið áður.

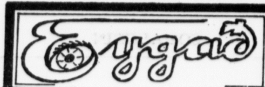
AT í Grønlandsmálinum, ið var komið at liggja væl fyrri, er ikki ein snokil vunnin aftrat

AT sjálfstjóðligi sølupolitikkurin í mongum fornum er vorðin ein avleiðingarpolitikkur.

AT landsútbyggingarmál er stør- liga seinaka, t.d. vegasam- band, nýggjur Smiril, vaktar skip o.s.fr.

AT »daniseringin« er hin sama — helst ókt!

Vit kundu hildið áfram; men steðga tó á hesum sinni, tí hetta verður annars framhaldssaga við lit — tíværri!

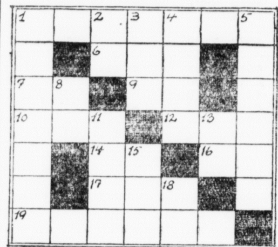

GRONLANDSMÁLID

Hetta landsstýrið sendi nevnd við Hákuni lógmanni, á odda at samráðast um okkara veiðaréttindi har. Einkí av fiskivinnufelagnum varð boðið við. Tá sendinevnd var í Grønlandi í 1959 við P. M. Dam á odda, kom hvassligt mótmæli frá fiskivinnufelagnum — eisini frá fiskimannafelagnum, har Er- lendur Patursson var formaður. Í mótmælunum varð sagt:

»Félagsstjórnirnar átala harðliga, at feløg okkara heilt hava verið hildin úttanfyri tær samráðingar og sáttmálagæðir, sum hava verið um veiðiréttindi okkara í Grønlandi á áre.

Krossorð

Yvir: 1) molar 6) rokka 7) hvíldi 9) skipamerking 10) dryppað 12) breyt 14) drykkur 16) fornavn 17) týmir ikki 19) pylsan.

Niður: 1) rópti 2) ókendur 3) fuglar 4) stongt 5) telur 8) kela 11) stírd 13) far! 15) líkamslutir 18) ending.

veitast 14

AT sandbankin Sable Island liggur 240 km eystanfyri Nova Scotia og er ein fella fyrri skipaferðsluna. Ein hóp ur av skipum eru gjøgnum tíðirnar farin her, og bank- arnir hava kravt 10.000 mannabiv. Stórstí vandin er tann, at bankarnir skifta lít við havinum og flyta seg í heilum.

AT fjallakløgvararar í Alþunum nýðast at tosa spakuliga sín ámillum. Róp kunnu vera or- sok til stór skalvalop.

AT hummarar liva betri í tóttum ílotum enn í ílotum, har ov mikið av luft sleppur til.

AT jörðin er ikki heilt rund, dia- meturin við ekvator er 43 km longri enn við polarnar.

AT eingi djóraeygu lýsa ella gloða í myrkri, tey bara reflektera ljósið.

AT upprunaliga var tað ikki van- ligir handlar, men bara apo- tekini, ið høvdu loyvi til at selja góðgeiti og slíkkari.

AT tað var Jóhannes Kepler, sum longu í 17. öld var varur við, at jörðin ikki snarar seg í ein um sirkli í rúmdini.

AT menniskjuliðamið ókir sitt sukurforbrúk, tá ein er argur um okkurt.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

er tað frekleiki við lit at bjóða * fólki, tá menn slita eina sam- * gongu og brisla monnum óar- * beidsföri, virkisloysi, ódugleika, * sabotagu og lei og so beinan * vegin fara aftur í samarbeiði við * somu menn, uttan at biðja fólk * um fyrigeving fyrri alt hitt ljóta, * teir søgdu.

SKÁK OG MÁT

A aðalfundi Havnar Teltvingar- felags herfyri varð nevndin øll afturvald, og hevur hon nú skipað seg á sama hátt sum í fjór:

Jákup Thomsen (formaður og kassameistari),

Tórarinn Evensen, skrivari,

Karl Johan Mikkelsen,

Jákup Dalsgarð,

Pauli Dahl

Tiltakslimur er hesaferð Rubek Rubeken (Torfinn Smith segði seg undan afturvali); hann er somu- leiðis kappingarstjóri.

Nú liður rættliga væl til páskar, tá kappingin um Wood-borðið verður í Havn. Í fjór fór kapp- ingin fram í Vestmanna og tóku tá try lið lut í henni, Havnin skuldi ligið høgligari fyrri t.d. hjá suður- oyingum og eigur tí at roknað við stórru luttóku — kanska eini 6 lið.

Lið, sum ætla sær at vera við, munnu helst longu vera farin undir venjingarkappingar, og hóast Havn in og Vestmanna mugu roknað at hava bestu møguleikarnar at vinna, verða onnur bygdalið óivað harð- ari at strúka enn nakrantíð áður.

Eitt annað, ið eg vil mæla telt- vingarfeløgum at umhugsu, er málið

um at skipa øll feløg í Føroyum í eitt meginfelag.

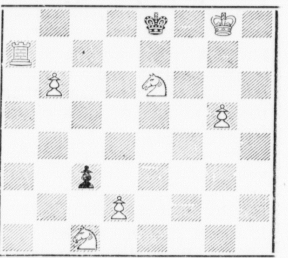
Hesin talvteigur er ætlaður til talvprat og annað av áhuga fyrri telvarar, og skal eitt bræv tess- vegna verða vælkomíð.

Adressan er: Skák og mát, SOSIALURIN, Tórshavn.

r. r.

TALVUPPGA NR. 1

H. C. Mowry, USA (Skakbladet 1948)

Mát í 3 leikum

Bygging

Bátar og bátasmíð

Vit eiga møguliga bert eitt röt- föroyskt handverk, og er tað báta- smíð.

Hetta handverk hevur verið ein týðandi táttur hjá okkum, líka frá Føroyar bliva bygdar. Umráðandi varð at gera so góðar bátar, sum gjørligt; tí vandamikil varð tann leið, hesir bátar skuldu brúkast á. Her hugsi eg serliga um áttamanna forini, sum brúkt vóru til útróður, hetta vóru dygdar før, sum prógva sína søgu, og tann týðning, tey høvdu.

Tíbetur; kunnu vit siga, er hen- da tíð farin nú. Í dag verða bátar gjordir til útróður, men hesir verða tó ikki gjordir til áramnar, men til motorkraft, so flestir av teim-

um verða góðir sterkari og hava eitt annað smíð enn teir gomlu.

Hvørjir vóru hesir menn, sum smíðaðu bátar fyrri? Nakrir av teimum vóru bondir, sum høvdu bátasmíð til tiltak; í flestu forum høvdu menn nakað av jørð, so handverkið var ítriv.

Í dag er tíðin ein onnur, nú skulu pengar gjaldast fyrri alt, men tað logna hendir: Skal ein maður byggja ein bát, má hann arbeiða fyrri undirløn. Hann fær ikki so mikið fyrri sítt arbeiði, sum hann hevði fingið, um hann fór út at gera annað arbeiði.

Vit hava fakfeløg, men eg hugsi, her áttu bátasmíðirnar at tikið seg saman í felag fyrri at verja áhuga- mál teirra, so okkara einasta röt- föroyska handverk ikki skal fara fyrri bakka, av tí, tað ikki fær tað lön, tað hevur uppiborið.

Allar lonir eru farnar nógv upp tey seinastu árin, men bátasmíð- irnir eru eftirbátar í orðsins rætta týðning. Kunnu vit lata hetta sita á okkum?

Hvat gera handverkarafeløg og meistaraðlög við henda spurning, og hvat gera teir teknisku skúlár- nir við hesa handverksgrein? Hava hesir stovnar ikki eina ábyrgd?

Í flestu av lógnum fyrri hand- verkarafeløg er ein paragraf sum sigur; at teir vilja styðja mentan mest gørligt.

Er hetta ikki ein mentan at styðja?

MAS.

—Ein skal ikki harmast um teir pengar, ein hevur brúkt, tí ein vildi bara brúkið teir einaferð aftrat!

Á apotekinum.

Ein smádrongur kemur inn á apotekið og apotekarin spyr:

— Hvat er tað, tú skalt hava?

— Okkurt at smyrja uppá, tá eg fái ílt.

— Hvar hevur tú ílt.

— Ongastaðni enn, men eg skal til hús við karakterbókini.

Tað er ikki lætt at fylla fólk við lagn, sum eru full av lagn frammanundan.

Gentan: Er tað rætt, at dekkormar fást burtur við at eta agurkur?

Læknin: Ja, um dekkormarnir eru á agurkunum.

Landbúnaðurin

Jarðarvirði Danmarkar

Seinasta virðismetan av jorð Danmarkar visir, at danska jorðin nú hevur eitt virði uppá 41 milliardir krónur.

Hetta er ikki smávirði, og sam- metir ein hesi litið tøluni frá seinastu virðismetning, ið fór fram í 1960, er farin fram ein óvurstór virðisóking, tí tá var samlaða virð- ið bara 17,4 milliardir. Grund- virði Danmarkar er sostatt 8500 kr. uppá hvønn íbúgva. Somuleiðis hava teir kannað hitt samlaða virði av øllum festum ognum í Dan- mark, og hesar kanningar komu til eitt virðisúrslit, ið liggur mill- um 146 og 147 milliardir krónur. Seinasta kanning visti at samlaða

virði av festum ognum var 68 milliardir krónur. Her er sostatt talan um eina virðisóking uppá umleið 50 pst. eftir bara 5 árum.

av øllum festum ognum í Dan- mark, og hesar kanningar komu til eitt virðisúrslit, ið liggur mill- um 146 og 147 milliardir krónur. Seinasta kanning visti at samlaða

NATTBARNAGARÐAR

Nú eru vit ikki so heilt væl stódd við vanligar barnagarðar, ið taka sær av børnunum um dagin, so tað tykist kanska lógi at fara at taka um barnagarðar at taka sær av børnum um kvöldarnar ella næturnar.

Tey flestu kenna, hvussu trupult tað ofta kann vera at sleppa út fyrri dyri, serliga tá ein hevur smá børn. Fólk skulu í brúdleyp, føðingardag, veitsluhald o.t.; men eingin er at ansa eftir teimum smáu; úrslitið er, at mammann, ið annars allan dagin og altíð má sita heima — henni unnist ikki at gleða seg við eitt og vinum.

Var tað ikki á leið, at vit aftrat teimum vanligu barnagarðunum fingi einaskipan í lag, soleiðis at teir eisini kunnu tikið sær av børnum um kvöldarnar ella fyrri nattina, so foreldur óræðiliga kunnu farið frá heiminum, full- vælt vitandi at børnini vóru í góð- um hondum?

Vóni at onkur við mær umhugs- ar málið, so vit kanska um ikki alt ov langa tíð kunnu taka málið til veruleika-viðgerð.

Barnabundin.

SOSIALURIN

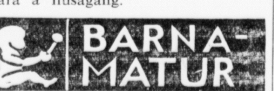
VIÐMERKINGAR

SKATTURIN
Nú verður rættliga farið undir skattalíkingina. Fólk hava givið upp og sita nú eftir við óttanum um, hvussu nógv ið verður at gjal- da, tá ið rokningin endaliga kem- ur. Óll vita, at tað undir øllum um støðum verður nógv mikið — tey flestu halda ivaleyst ov nógv, og hetta er ikki ov nógv avgjort, tí veruliga verða láginntøkurnar ov mikið skattaðar hjá okkum í mun til, hvat tær verða aðrastaðni.

Harmilgast er, at nógvur kom- munur skatta hvørt oðru hjá fólkapensjónistum, avlansfólke- um og einkum, sum sambært sosiallóggeivuna fáa ein styrk at halda hungur og halli so frægt burturi sum tilber.

Hetta er beinleiðis skattaeyð- ringin, ið má átalast álvarsliga og harðliga — hetta er beinleiðis meininguleyst og beint tvortur imóti andanum í allari sosiallóg- gávu.

Skattavaldið hevur rætt til at minka ella seta niður slíkar inntøkur við upp til 70 pst., áðrenn skattað verður, og sjálvandi eigur hetta at vera gjørt í hvørjum ein- stökum fari, uttan mun til figgar- stóðu kommunurnar, tí tann kom- muna, ið ikki er før fyrri at liva uttan at taka fólkapensjónina frá teimum gomlu, hon má haldur fara á húsagang.

BARA SJÁLVLJÓÐ. í orðnum landfyrir hava vit tikið øll hjá- lundandi burtur. Set tey aftur:

1. u - u - u - u - u = skip
2. á - á - á - á - á = fjall
3. a - a - a - a - a = bygð

TAD ER VERULEIKI

AT á einum sinni á einum polit- iskum fundi í Klaksvík tal- að Hákun Djurhuus, lógmaður, beint tvortur imóti tí, ið Dagbladið hevði skrivað, Tá hann varð spurður: hvør segði ósatt, svaraði hann: Dag- bladið!!